

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 7 października 2011 r.

**Pani
Genowefa Tokarska
Wojewoda Lubelski**

LLU-4101-17-01
P/11/083

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie (dalej: „LUW”), kontrolę wykonywania przez Wojewodę Lubelskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa (dalej: „Szef OCW”) zadań dotyczących przygotowania struktur obrony cywilnej województwa lubelskiego w okresie wojny i pokoju w latach 2009-2011 (tj. do dnia 16 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 19 września 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Podstawą pozytywnej oceny było:

- opracowanie planu obrony cywilnej województwa i dokonywanie na bieżąco jego aktualizacji zgodnie z wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju (dalej: „Szef OCK”);
- terminowe sporządzenie programu doskonalenia obrony cywilnej województwa lubelskiego na lata 2009-2018, z zachowaniem obowiązujących wymogów w tym zakresie;

¹ Dz. U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.

- przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach;
- rzetelne zaplanowanie środków finansowych na wykonywanie zadań z zakresu obrony cywilnej.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niewykonania przez Szefa OCW niektórych zadań określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin² (dalej: „rozporządzenie RM z dnia 25 czerwca 2002 r.”);
- wydatkowania części zbadanych środków finansowych na zakupy związane z realizacją zadań z zakresu obrony cywilnej bez uprzedniego rozpoznania, jakie ceny mogliby zaoferować inni dostawcy.

1. Na dzień 31 grudnia 2010 r. na terenie województwa lubelskiego zaewidencjonowanych było 1.344 formacji obrony cywilnej, z tego: pięć wojewódzkich, 424 terenowych i 915 zakładowych. Do formacji powołano 15.546 osób.

2. NIK pozytywnie ocenia opracowanie przez Szefa OCW planu obrony cywilnej województwa. Uwzględniono w nim założenia określone przez Szefa OCK w wytycznych z 13 października 1999 r. w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej województw, gmin i zakładów pracy. Określono też: potencjalne zagrożenia województwa, priorytety działań ratowniczych, wykazy sił współdziałających oraz plany: ewakuacji ludności, zabezpieczenia logistycznego i działań obrony cywilnej w procesie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej. Systematycznie dokonywano jego aktualizacji.

3. Szef OCW w ramach programowania obronnego, zachowując okres planistyczny, sporządził program doskonalenia obrony cywilnej województwa na lata 2009-2018, wypełniając tym samym dyspozycję § 9 ust. 1 pkt 4 c rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego³ (dalej: „rozporządzenie RM z dnia 15 czerwca 2004 r.”).

4. Dokonywano corocznie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej województwa do realizacji zadań, o których mowa w przepisach § 3 pkt 1 rozporządzenia RM z dnia

² Dz. U. nr 96, poz. 850.

³ Dz. U. nr 152, poz. 1599 ze zm.

25 czerwca 2002 r. i wytycznych Szefa OCK z dnia 10 lipca 2009 r. w sprawie oceny stanu obrony cywilnej w Polsce.

5. NIK pozytywnie oceniła gotowość systemu wykrywania i alarmowania (SWA) oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach (SWO). Rozwiązania te zapewniają całodobowy przepływ informacji o mogących zaistnieć zagrożeniach oraz bezzwłoczne ostrzeżenie ludności o ich wystąpieniu.

6. Zastrzeżenia NIK dotyczą niewykonania przez Szefa OCW niektórych zadań, o których mowa w przepisach § 3 rozporządzenia RM z dnia 25 czerwca 2002 r. W szczególności:

- nie opracowano wieloletniego planu działania w zakresie obrony cywilnej w województwie;
- nie inicjowano działalności naukowo badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej;
- nie kontrolowano przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych;
- nie ustalono wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie województwa, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej;
- nie zapewniono warunków do odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej;
- nie zorganizowano i nie przeprowadzono szkoleń ratowników odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej;
- nie opracowano informacji dotyczących realizowanych zadań z zakresu obrony cywilnej.

Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości ponosi z tytułu nadzoru Szef OCW oraz dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego LUW, który był bezpośrednio odpowiedzialny za realizację ww. zadań.

7. Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej ograniczały się w zasadzie do jednej tematyki, dotyczącej „Prognozowania według metodyki ATP 45-B po uderzeniach bronią jądrową, biologiczną i chemiczną” (na 36 szkoleń, aż 34 dotyczyło tej tematyki). W ocenie NIK niezapewniało to w pełni osiągnięcia celów, o których mowa w § 1 wytycznych Szefa OCK z dnia 21 kwietnia 2009 r. w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

Szczegółowy katalog zadań obrony cywilnej zawiera Pierwszy Protokół Dodatkowy do Konwencji Genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r.⁴

8. W latach 2009-2011 w budżetach Wojewody rzetelnie zaplanowano i zabezpieczono środki finansowe na wykonywanie zadań z zakresu obrony cywilnej. Na realizację tych zadań wydatkowano: 1.798 tys. zł w 2009 r., 1.839 tys. zł w 2010 r. i 1.071 tys. zł w I półroczu 2011 r. Środki wydatkowano na wynagrodzenia pracowników WBiZK oraz zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby systemów łączności i alarmowania oraz dla formacji obrony cywilnej funkcjonujących na terenie powiatów zagrożonych powodzią. Zbadane w toku kontroli wydatki (16 na łączną kwotę 323 tys. zł), zrealizowane w rozdziale 75414 zostały poniesione zasadnie. Środki te przeznaczono na zakup m.in.: masek przeciwgazowych, woderów, elektronicznych syren alarmowych, zasilaczy, radiotelefonów, łodzi wiosłowych, silników zaburtowych, motopomp, kamizelek asekuracyjnych i worków na piasek.

Stwierdzono, że wydatki w kwocie 178 tys. zł (spośród 323 tys. zł) zostały poniesione zgodnie z zasadami racjonalnego gospodarowania poprzez wybór najkorzystniejszej oferty. Zastrzeżenia NIK dotyczą jednak wydatkowania 145 tys. zł na zakup m.in.:

- dwóch syren oraz sześciu urządzeń włączających na potrzeby systemu alarmowego miasta Lublina (2 czerwca 2011 r. o wartości 50 tys. zł) i syren alarmowych wraz z urządzeniami włączającymi dla miast: Bychawa i Zamość (26 sierpnia 2010 r. o wartości 25 tys. zł). Zakupu dokonano bez uprzedniego rozpoznania, jakie ceny mogliby zaoferować inni dostawcy;
- trzech radiotelefonów na potrzeby formacji obrony cywilnej (w dniu 3 czerwca 2009 r. na kwotę 7 tys. zł). W dokumentacji Urzędu brak informacji, czy i do jakich jeszcze dostawców zwracano się z ofertą oraz jakie zaoferowali ceny.

Zgodnie z przepisami art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, wydatki powinny być dokonywane m.in. w sposób oszczędny.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

⁴ Dz. U z 1992 r. nr 41, poz. 175.

„Obrona cywilna” oznacza wypełnianie wszystkich lub niektórych wymienionych niżej zadań humanitarnych, mających na celu ochronę ludności cywilnej przed niebezpieczeństwami wynikającymi z działań zbrojnych lub klęsk żywiołowych i przewycięzenie ich bezpośrednich następstw, jak też zapewnienie warunków koniecznych do przetrwania. Do zadań tych zaliczono m.in.: służbę ostrzegawczą, ewakuację, przygotowanie i organizowanie schronów, ratownictwo, służby medyczne, walkę z pożarami, odkażanie i inne podobne działania ochronne, dodatkowe rodzaje działalności niezbędne do wypełnienia któregoś z zadań wyżej wymienionych, w tym planowanie i prace organizacyjne.

⁵ Dz. U. nr 157, poz. 1240 ze zm.

- 1) kompleksowe wykonywanie zadań określonych w przepisach § 3 rozporządzenia RM z dnia 25 czerwca 2002 r.;
- 2) prowadzenie szkoleń dotyczących ochrony ludności i obrony cywilnej ukierunkowanych na osiągnięcie celów określonych w wytycznych Szefa OCK z dnia 21 kwietnia 2009 r.;
- 3) oszczędne i gospodarne wydatkowanie środków finansowych na zadania z zakresu obrony cywilnej.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Wojewodę w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.